

Leto XVIII.

Štev. 12

Uredništvo in uprava se nahajata v Kranju štev. 173.
Telefon štev. 73.
Naročnina polletno 20 Din,
četrtletno 10 Din
Izhaja vsako soboto

Gorenjec

Dopise sprejema uredništvo do tista sveder. Rokopisi se ne vračajo. — Nežurnost plačila se ne sprejema.
Za odgovor priložite znamke
Govornike ure uredništva ob ponedeljkih od 10. do 11. ure dopoldne.

Tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Kmetijski stan - steber naroda

Gotovo se nobena pokrajina slovenskega ozemlja tako hitro ne industrializira, kakor naša Gorenjska in v tej Gorenjski pa Kranj z okolico. Tovarne rastejo tako rekoč iz tal in dan za dnevno je videti več v oblake segajočih dimnikov. Okrog tovarov pa rastejo po nekod hitreje, drugod počasneje, delavske, to je, proletarske naselbine, v katerih prebivajo kmetijski fantje in dekleta. Mnogi izmed teh so uverjeni, da si bodo kot tovarniški delavci in delavke lažje ustvarjali svojo življensko existenco in da bodo komodejše živeli kot pa na kmetijski grudi. Vsled pomankanja delavnih moči doma na gruntu, pričenejo mnoge kmetije pešati in hirati. Tudi v bližnji okolici Kranja hira marsikatera ugledna kmetija in je nevarnost, da propadejo. Dejstvo je, da kmetijstvo v okolici Kranja propada, ali z lepšimi besedami povedano, da se umika industrializaciji. Treba se je zganiti in vse storiti, da kmetijstvo na Gorenjskem ne bo propadlo.

Neizpodbitna resnica je in zgodovina vseh narodov potrjuje, da je ravno poljedelstvo, kmetijstvo, kmetijski stan najtrdnješa in najzaneslivejša opora vsakega družabnega reda, najsolidnejša podlaga za vsako državo in za človeško družbo sploh. Če propadeta industrija in trgovina, se moreta, ko se razmere količkaj zboljšajo, v kratkem času opomoči in restavrirati. Če pa propade poljedelstvo, kmetijski stan, ga je silno težko obnoviti - dvigniti. Propad kmetijstva in kmetijskega stanu pomeni za državo in narod veliko škodo in izgubo. Propadanje kmetijskega stanu na eni strani ter naglo naraščanje industrijskega proletarijata na drugi strani, je jasno, da ni v interesu naroda, države, in koncem vseh koncev tudi Cerkve. Ni v interesu države. Avtarktično gospodarstvo, to je ono gospodarstvo, ki skuša vsem potrebam države zadostiti s pridelki lastne države, je brez dvoma neprimerno več vredno, kakor pa takozvano trgovsko gospodarstvo, ki kmetijske pridelke uvaža od drugod. Nadalje, če država sama pridelava za svoje ljudi dovolj žita, krompirja, živine in drugih pridelkov, je to državi v ponos in veliko korist. V tem slučaju država ni nikdar v nevarnosti, da bi se izstradala, kakor smo videli za časa svetovne vojne, ko je vsega zmanjkalo. Naj bo že kakorkoli, dejstvo je, da sta poljedelstvo in kmetijski stan za državo v mirnih in v vojnih časih neizmerne važnosti in ravno raditega so že od nekdaj vsi pametni ljudje visoko cenili kmetijstvo in kmetijski stan.

Kmetijski stan je nadalje najbolj naraven stan. Kmetijski človek je navezan na grudo, jo obdeluje v potu svojega obraza in jo baš zato vzljubi, da se more za njo tudi žrtvovati. Delo na polju je za človeka neprimerno bolj zdravo kakor pa delo po zaprašenih in nezdravih tovarniških prostorih. Delo na polju človeka napravi resnega in vztrajnega v življenski borbi. Kmetijsko ljudstvo je v moralnem oziru neprimerno bolj zdravo, kakor mestno in industrijsko.

sko. — Kmetijski stan je nekak čudežni vir in studenec, iz katerega dotekajo narodu, državi in Cerkvi novi krepki in zdravi udje in člani. Po kmetiskem življu se prav posebno obnavlja narodno občestvo. Kmetijsko ljudstvo je tisto, ki bo najdalje kljubovalo raznovrstnim narodnim zapeljivcem in bo najdalje ohranilo svojo narodnost. Le pogledmo na Koroško in Primorsko. Kmetijski živelj je še danes kljub velikanskemu pritisku nositelj slovenstva, dočim so morali drugi stanovi kloniti in pustiti slovenstvo ali pa se izseliti. Kmet je pa vztrajal in še vztraja kakor vojak na bojnem polju. Vtem oziru je kmetijski živelj neprecenljive vrednosti.

Kmetijsko ljudstvo bo ostalo najdalje verno in si ne bo dalo vere nikdar

vzeti, dočim so mnogi drugi stanovi tako lahko najdeni v tej točki. Ne bo se dalo zbegati od lažne kulture in priskutne civilizacije. Dočim po mestih in industrijskih centrih že davno poznajo racionalizacijo rojstev, se pa zdravemu kmetiskemu čutu gabi takšno početje. Na kmetih se najde še mnogo zdravega in solidnega družinskega življenja, kar je seveda v veliko korist narodu in državi.

Kmetijski stan zasluži vse naše priznanje in podporo. Posebno država bi morala z vsemi sredstvi podpirati kmetijski stan ter kmetijstvo sploh. — Nedavno je namreč eden prvih evropskih državnikov izrekel o kmetijstvu in torej tudi o kmetu naslednje besede: „Jaz hočem, da zavzame kmetijstvo prvo mesto v državi, oni narodi, ki so opustili kmetijstvo, so obsojeni na narodno smrt“.

mladina ena sama ogromna vojaška sila z najstrožjo vojaško disciplino. Ni čudno, ako ta nemška vojaška pripravljenost vznemirja vojaško celo tako popolne — Angleže. Nemci se že davno več ne menijo za mirovne pogodbe in se smatrajo za enakovredne z ostalimi tudi pri kanonih.

Kulturni boj v Nemčiji se nadaljuje. Začeli so že z napadi na papeža. Hitlerjeva slava bo ob svitu tiare brez dvoma zatemnela.

Jugoslavija

Pretekle dni sta se ustavila na poti skozi Beograd romunski zunanji minister Titulescu in bolgarski zunanji minister Mušanov. Jugoslovanski zun. min. Jevtić se je dolgo razgovarjal s Titulescu-jem o perečih političnih vprašanjih.

Naša vlada pripravlja nove varčevalne uredbe. Znižajo naj se draginske doklade poročenim ženam, katerih močje imajo zadosti prejemkov. Obeta se tudi znižanje poslanskih plač. Glede varčevanja in omilitve brezposelnosti so potrebne korenite reforme. Odpravimo dvojno zaslužkarstvo, poslanci naj bodo plačani takrat, ko je zasedanje, ne pa tudi takrat, ko sedijo doma.

V sredo smo dobili novo vlado, v kateri ni več Kramerja in Pucija. Vstopil pa je dr. Franjo Novak, ki je prevzel soc. ministrstvo.

Ostavka guvernerja Narodne banke

Beograd, 18. aprila. Guverner Narodne Banke g. Ignjat Bajloni je podal ostavko na svoj položaj. Ostavka je bila sprejeta s kraljevim ukazom z dne 17. aprila.

Preklic.

Podpisani preklicujem vsebino v 24. številki tednika „Triglav“ z dne 30. XI. 1933. pod naslovom „Gasilske čete“ objavljeni članek, ker sem se prepričal, da ni resnica, da bi bila gasilna četa v Smledniku prisegala sede ali s klobuki na glavi, ali da bi nekateri po prisegi dejansko napadli napredne gasilce.

Obžalujem te trditve kot neosnovane. Jagodić Janko, občinski tajnik v Trbojah.

Zgubila so se očala od Klanca do Mayerja v Kranju. Najditelj naj se zgleda v upravi lista.

VODNIK IN
ADRESAR

ORENJSKA

V začetku maja bo izšel nov vodnik in adresar za Gorenjsko, praktičnega formata 12x17 cm v večtiščni nakladi in po zelo nizki ceni (3 Din). — Vseboval bo krajevne podatke vse Gorenjske, opis letovišč in zdravilišč, seznam hotelov, restavracij, gostiln, prenočišč, tujsko-prometnih in drugih društev, industrijskih, trgovskih, obrtniških in avtobusnih podjetij. Opozarjamo vse zainteresirane na Gorenjskem, da založbi pravočasno pošljejo svoje oglase. Cenik oglasov pošljemo na zahtevo brezplačno. Založba: F. UHERNIK, KRANJ 173.

Politični pregled

Doumergue pometa

Poštena francoska javnost je vzljubila ministrskega predsednika Doumergue-a. To pa zato, ker se ni ustrašil energično poseči po najradikalnejših stedstvih za odkritje škandala znanega Stavijskega. Pozapr je že precej uglednih osebnosti, ki so zlorabljale ljudsko zaupanje in uganjale korupcijo kar na debelo. Pretekli teden je bil izvršen zopet en političen umor, katerega žrtev je postal bivši minister David. Drugi dan bi moral biti zaslišan o zvezah bivšega ministra Dalimiera s Stavijskim. Vse kaže na to, da preiskava še ni na popolnoma pravem tiru. Veliko zveze s to nečedno svetovno afero in z umori, ki so tej sledili, ima po poročilih francoskih listov samih vrhovni državni tožilec Pressard. — Nič ni tako skrito, da bi ne postalo nekoč očito! Francoski narod bo pri prvih prihodnjih volitvah pometa z narodnimi pijavkami in pljunil na vse te umazane korupcioniste.

Francozi so krivi nemškemu oboroževanju — tako trdi poljski vladni tisk.

„Nacionalizem ...“

Madžarski primas Szeredy je v svojem pastirskem pismu obsodil narodni socializem in prepovedal sodelovanje pri tem modernem poganstvu ne samo duhovnikom, pač pa katoličanom sploh. Spet ena Hitlerju pod nos! Današnji časi so za resno delo, ne pa za brezplodno nacionaliziranje, ki je v prid le tistim, ki so pri koritih, narodu pa v kvar in pogubo.

Mussolini prede

Naša slavna sosedja tam za Jadranom dela na vsa kriplje, da bi stvorila železen obroč okrog Jugoslavije. Zato snubi, in to trenutno ne brez uspeha, Avstrijo in Madžarsko. Te dni so se vršili v Rimu razgovori med temi državami, ki kažejo ugoden rezultat za Italijo. Italija je znižala prevoznino za av-

strijski les, ki bo sedaj utiral pot proti Trstu, kjer dobi Avstrija svobodno ceno. S tem hoče pritegniti Italija tudi Madžarsko na tržaško luko, seveda ne preko našega ozemlja, pač pa preko Avstrije po koroški železnici, ki naj se podaljša. Pazimo na to gibanje, da ne bomo presenečeni! Italijani so sicer rojeni diplomati, toda navadno tik ob vrhu omagajo in štrbunknejo v mlakužo, ki so jo drugim pripravili.

V Avstriji ima trenutno Italija zelo velik vpliv, toda mogočni Heimwehr še ni vrgel zadnje karte, ki bo, kot se kaže, precej bolj vneto za zblizanje z Nemčijo, kot pa za Italijo. Obeta se vlada treh — triumvirat: Dollfuss, Starhemberg in major Fey, ki pa bodo veliko bolj drug drugega nadzirali, nego delali. Vsekakor bi Avstrija veliko bolje napravila, ako bi se približala Mali zvezi in podonavskim državam sploh, kakor pa da se pusti voditi „duceju“, ki še ni nobenemu nič koristil, škodoval pa v mednarodnem svetu veliko.

„Sveta Rusija“

Grške in angleške ladje dovažajo orožje sovjetom, ki z mrzlično naglico spreminjajo mandžursko mejo v Aziji v širok trdnjavski pas — ves podminiran in oborožen do skrajnosti.

O veliki noči so bile vse ruske cerkve nabič polne vernikov. — Vsa prizadevanja bogotajcev, kinomatograf, vse grožnje in preganjanja ter smešenje vsega, kar je verskega, ni iztrgalo ruskemu človeku vere iz srca. Upajmo, da se tozadevno že vendar enkrat izpremeni, kar bo vplivalo tudi na druge evropske države zelo pomirjevalno ter bo Rusija veliko pridobila na svojem ugledu v inozemstvu.

„Mi smo mirni!“

Nemčija je danes vojaško če ne bolj, pa vsaj v enakem razmerju z ostalimi državami pripravljena. Ona je oborožena do zob in še čez in skoraj prekaša v tem pogledu Francijo, Anglijo, Italijo in Poljsko. Saj je vsa Hitlerjeva

T E D E N S K E N O V I C E

Kranj

„Slava in njeni mešetarji“. Jugoslovanska strokovna zveza v Kranju je priredila preteklo soboto in nedeljo igro v 4 dejanjih s prologom „Slava in njeni mešetarji“. Igra je zelo, zelo sodobna in aktualna ter zelo posrečeno riše „patriote“, ki so med vojno delali v zaledju mastne kupčije, dočim so požrtvovalni sinovi Francije krvaveli na bojišču. Med vojno torej v zaledju, kjer so nad vse požrtvovalno delali za domovino kot vojni liferanti žita, živine, granat itd. Minula je vojna. Tudi po vojni so znali sijajno igrati vlogo navdušenih patriotov. Ker bi jih ljudstvo najbrže potisnilo ob stran, je bilo treba tudi po vojni nekaj storiti v svojo slavo. Toda, ker pa sami niso imeli nobene časti in slave, so si naredili slavo francoskega vojaka Henri Bacheleta ter stopili z njegovo slavo v vrste radikalnih nacionalistov. S podkupovanjem in ostudnim mešetarjenjem legendarnega Henrija Bacheleta so se prikopali do polnih državnih jasl, da bi koristili Franciji, Evropi, da, svetovnemu miru — dejanski pa zato, da so si polnili svoje nikdar polne žepe, prav v duhu velikega sleparja in goljufa Staviskega, o katerem so časopisi že toliko pisali.

Igra je bila podana v splošno zadovoljstvo in so jo kljub temu, da je dokaj zamotana, gledavci dobro razumevali. Igra je bila dobro naštudirana.

Sledeče bi pripomnili k splošnem: Večina igravcev je videla igro v gledališču in so hoteli nekateri igravci posnemati posamezne igravske tipe. To posnemanje se nam ne zdi umestno. Ni bolj neokusne stvari, kakor posnemati druge, poklicne igravce. Bolj primerno in lepše je, če podaja igravec v igri takorekoč samega sebe, kakor vloga doživlja. Čestitamo mladi igravski družini in si njihovega nastopa še želimo.

V nedeljo, 22. t. m. ponovi ista skupina to duhovito zbadljivo v Šmartinskem domu ob 8 uri zvečer.

Ležalni stoli

samo

D. 45.-

s podaljškom

D. 65.-

IVAN SAVNIK - KRANJ

Komedije z vodo so se v Kokriškem predmestju začele že v torek. Popoldne je že zmanjkalo vode. Malo prej smo pa gledali, kako škropilni avtobus črpa vodo iz hidranta. Ne zanima nas, kako in kaj je z našim vodovodom, radi bi samo, da imamo vode takrat kadar jo je najbolj treba — v vročini. Skoraj se nam zdi, da bi bila večja naloga občine, da nam poskrbi za stalno vodo poleti, kakor pa da zida kopališče, čeprav vemo, da je tudi kopališče potrebno. Mislimo pa, da je treba najprej poskrbeti, da si poleti v vročini lahko vsakdo natoči pri pipi kozarec vode, potem pride šele skrb za to, da se tisti, ki utegnejo, hladijo v kopališču. Ali pa smo mar mi meščani druge vrste? Če pa res že drugače ne gre, potem pa prosimo, naj se uvede postopek, kakor je udomačen po večjih mestih kot je Kranj: razglasi naj se, kdaj se voda zapre, ali pa naj mestni uslužbenec poprej obišče stranke in jih opozori, da bo vode ob tej in tej uri zmanjkalo. To ni nemogoče in to se povsod drugod prakticira, če slučaj tako nanese, da vode ni! Tako pa se voda zapira ob najrazličnejših urah. Bog nas varuj nenadne obolenosti ali nesreče, saj človek nima kam namočiti robca! Kaj je posledica tega svojeglavega ravnanja z vodo? Stranke si nabirajo vode v škafe, kopalne kadi, čebre, ker ne vedo, kdaj jih lahko zaloti prazen vodovod. Velikanske množine vode se na ta način stratijo brez potrebe na škodo vseh ostalih, ker je pač za toliko vode manj, in na škodo strank samih, ki morajo brez potrebe plačevati pretirane vsote za vodarino. Naj se to vendar že enkrat uredi in naj se vsaj tukaj pokazuje naprednost Kranja!

Strokovna skupina delavstva in nameščenstva v Kranju obvešča svoje člane, da so nova pravila sprejeta. Izredni občni zbor se vrši dne 29. t. m. ob 9. uri dop. v Delavskem domu.

Katoliška akcija priredi v četrtek 26. t. m. ob 8. uri zvečer sestanek v Ljudskem domu, na katerem bo predaval g. Trefalt o potovanju skupine Slovencev v Rim k Don Boscovim proslavam.

Skupina služkinj priredi v nedeljo, 22. t. m. izlet na Breg. Vse služkinje in njihove prijateljice, ki se namestavajo izleta udeležiti, naj se ob 3. uri popoldne zbera v Delavskem domu v Kranju.

Strelska družina. Lepo vreme je omogočilo tukajšnji strelski družini, da je izvedla svojo strelsko tekmo z malokaliberskimi puškami. Strelišče za Narodnim domom se je izkazalo kot jako prikladno. Temu je tudi, brez dvoma, pripisovati razmeroma veliko udeležbo. Strelske borbe so se udeležili 103 različni strelci. Na dvajsetkrožni tarči za dame sta zasedli prvo in drugo mesto ga Mila Muculinijeva in gdč Pavla Grabnerjeva. Na dvajsetkrožni tabli za gospe so si kot enaki delili prva tri mesta gg. Engelman Marjan, Smole Franc in Bohorič Franc. Darila za mojstersko tarčo se je polastil g. Tavčar Ivan. A prvo in drugo mesto na 10 figur sta si zopet delila kot enaka gg. Tavčar Ivan in nar. vod. Ločniškar Hinko. Vsega skupaj je bilo ta dan izstreljenih nekaj nad 3.000 nabojev.

Malokalibersko streljanje je torej za l. 1934 zaključeno. V nedeljo dne 22. t. m. popoldne se bodo pričele strelske vaje z vojaškimi puškami na strelišču v Struževem, za katere se nadeja družina, da bodo kot vsako leto, vzbudile še večje zanimanje kot malokaliberske. Kot smo obveščeni, bo 5. maja prišel filmski operater filmat kranjsko strelišče. Kdor hoče zastoj zlestiti na film, naj se udeleži ta dan strelskih vaj. Za dame bodo pripravljene malokaliberske puške.

Premaskovo

Dramatični odsek prost. gasilnega društva je zaključil sezono za leto 1933/34. — Ugotoviti je treba, da bo treba prihodnje leto začeti drugače. — Gasilno društvo ima geslo „Bogu v čast, bližnjemu v pomoč“. Vprašanje je, ali so imeli vsi to pred očmi. Marsikdo mora priznati, da je prineslo ravno to leto mnogo medsebojnega sovraštva. Rane je treba ozdraviti, čeprav bo bolelo.

Predvor

Gorenjca prihaja k nam že nad 60 izvodov.

Na Sreduji Beli je umrl užitkar Valentin Tomc.

V nedeljo 22. aprila bo tu pri nas prvo sv. obhajilo otrok.

Zdravilno kaštelansko črno vino

Din 12.— liter pri „PETERČKU“.

Stražišče

Opozorjamo na gostovanje Jugoslovanske strokovne zveze iz Kranja v nedeljo 22. t. m. z pikro dramo „Slava in njeni mešetarji“.

Občinski proračun. Proračun kakoršnega je predlagal občinski odbor v zadnji seji, bo marsikoga zanimal, ker bo izvedel iz njega, za kaj plačuje obč. doklade.

Izdatki: I. Osební izdatki Din: tajnik, obč. sluga 18.000, konjač 1379, babica 600, boln. in pokojn. zavarovanja 1200, posebne nagrade 5000, skupaj 26.179 Din.

II. Materialni izdatki Din: Potni stroški 1000, pisarniški material 700, kurjava, razsvetljava, čiščenje in najemnina pisarne 2800, razni drugi stroški 800, skupaj 5300 Din.

III. Osební in imovinske varnost Din: Prispevek gasiln. društvu 7000, javna razsvetljava 1500, požarni ogledi 300, odgonstvo 200, skupaj 9000 Din.

IV. Narodna prosveta Din: za šolo v Šmartnem 46.500, za šolo v Žabnici 4201, za Sokola 2000, dijaške podpore 1000, skupaj 53.701 Din.

V. Gradbeni stroški Din: vzdrževanje obč. cest 10.000, vzdrževanje obč. mostov 2000, vzdrževanje obč. vodovoda 10.000, čiščenje rek, potokov, vodnjakov 2000, naprava nove ceste 6000, skupaj 30.000 Din.

VI. Prispevek obč. kmetijskemu skladu 2605 Din.

VII. Socialno skrbstvo Din: Prispevek ubožnemu skladu 47.400, podpora brezposelnim 3000, protituberkulozni ekspanzer 2500, skupaj 52.900 Din.

VIII. Pospeševanje tujkega prometa Din: 1000, Čiščenje in olepšava kraja 500, skupaj 1500 Din.

IX. Davki: 400 Din. Poštni lokal 2000 Din, skupaj 2400 Din.

X. Nepričakovani izdatki 4409 Din. Skupni izdatki 187.894 Din.

Dohodki proračunani Din: I. 60% doklada na neposredne državne davke 97.279.

II. Trošarina na vino, mošt, pivo in žganje 55.300, od goved, drobnic, prešičev etc. 1800, skupaj 66.600 Din.

III. Občinske takse 4620 Din.

IV. Dohodki od posestev Din: zakupnina zemljišč 100, zakupnina lova 9500, skupaj 9600 Din.

V. Neiztirjane obč. doklade Din 6345, neiztirjani dohodki od posestev obč. Mavčice 3000, skupaj 9345 Din.

VI. Globe 500 Din. Skupni dohodki 187.894 Din.

Občinski proračun iz leta 1934 se je v primeri z občinskim proračunom iz leta 1932 povišal od 40% doklad na 60%. — Postavka osebnih izdatkov (n. pr. nagrade) so se povišale za 100%, od 2500 Din na 5000 Din.

Vsaka pravda je vražji črni vran. — (Drobtince za leto 1850). — Znano je, da so se od gotovih stra-

Iz pisem Izmaela Ivanoviča Sreznjevskega

Leta 1841., torej pred 93 leti, je potoval po slovenskih krajih ruski učenjak in jezikoslovec Ismail Ivanovič Sreznjevskij. Naučil se je slovenskega jezika in raziskoval njegovo dialektično grupacijo. Svoji materi je pošiljal pisma, v katerih je popisoval kraje, koder je potoval. Nekaj odlomkov iz njegovih pisem smo izbrali za naše bravce. Zanimivo je, kaj se mu je zdelo čudno in posebnost naših krajev. Natančno je moral opisati, kakšen je kolač! Opazil je tisto značilnost slovenske zemlje, ki stopi takoj vsakemu tujcu v oči, namreč: cerkvice, ki so posejane po hribih.

Kranj, dne 11. aprila 1841.

Poljubljam vaju, mamica in brat in vaju pozdravljam z velikonočnim pozdravom, zakaj tudi za vas — — —

(dne 12. aprila)

— — je bila včeraj velika noč. Jaz jo obhajam dovolj čudno! Pred nekaj dnevi mi je dejal dr. Crobath: „V soboto pojdem v Kranj; pojdim skupaj, bomo videli, kako praznuje naš narod ta praznik.“ — Zakaj ne bi šli. Po obedu pri Crobathu smo sedli na voz in smo bili čez tri ure v Kranju.

Ko smo šli na izprehod dalje iz mesta, smo stopili v gostitno, začeli kmetom kupovati vina in jih pripravili, da so začeli pripovedovati o svojem bitju in žitju, praviti pravljice in peti pesmi. To je bila dobra šola zame: ko natanko poslušam govor kmetov, zlasti tedaj, kakar hočejo biti razumljivi, tedaj čutiš sam, kako napreduješ v znanju jezika. Kranjski jezik je jako prijeten, a večja polovica glasnikov se izgovarja napol površno; pri tem je naglas jako nenavaden... O veliki noči pekó tukaj kolače in potice; kolač je večji kruh z rozinami in ima luknjo v sredini, a potice so kruh iz zvitega testa, delane na ta način, da devajo na vsak zvitek medu z makom. S piruhi je prav tista kakor pri nas (v Rusiji). Vse to se blagoslovi.

Kranj je malo mestece ob izlivu Kokre v Savo. V srednjem veku je bil utrjen; razvaline zidovja in stolpov se vidijo še sedaj. Velikani Karavank se ti zde nekaj korakov oddaljeni, ko zreš na njihove s snegom pokrite vrhove; če pa pogledaš niže, zapaziš na strmih holmih cerkve, ki se ti kažejo kakor

bele točke. To je brezprimerno krasna slika... Včeraj je bil jako lep dan; videli smo vrh Triglava, največjo izmed gora. Kakor srebro se je bleščal izza drugih vrhov.

13. aprila 1841.

Včeraj po obedu smo šli s Crobathom in Vrazom v vas Naklo, ki je oddaljena pet vrst od Kranja, k tamošnjemu župniku, kjer smo sedeli ves čas pri „žegnu“. Tako se imenuje velikonočni prigrizek, ki obstoji večinoma iz blagoslovljenih jedi. Razen kolačev in potic so prinesli na mizo svinjsko kračo, telečjo glavo in drugih malenkosti, na posled pa kavo.

Med drugim so mi mnogo povedali o takozvanih rokovnjačih. To so razbojniki, ki žive z ženami in otroci v Karavankah. Večinoma se prikazujejo napravljene kot berači, a ne prosijo miloščine, ampak jo zahtevajo in so tako strašni, da se jim nikdar ne odreče. Predrzní so tako, da se selijo pozimi iz svojih koč v hiše kmetov in žive na njihov račun.

ZANIMIVOSTI

Na Angleškem je bilo lansko leto 223.530 avtomobilskih nezgod. Pri tem je izgubilo življenje 7.200

Najdaljši most na svetu.

Najdaljši most na svetu se nahaja v Škotski. Postavljen je nad reko Kaj ki je v bližini ustja široka več ko 3000 m. Njegova dolžina znaša okoli štiritisoč metrov. Most sam je sila visok radi tega, da bi pod njim mogle pluti tudi največje morske ladje. Ta svetovni rekord, škotski most, ne bo dolgo veljal ker so to leto v Kaliforniji pričeli graditi še daljši most. Novi most bo dolg 7.500 metrov in bo spajal dve obali zaliva na Tihem oceanu.

* * *

Gosenice v pajkovih mrežah živijo v vročih južnih krajih. Hranijo se z ostanki muh, ki jih pajki puščajo v mrežah.

* * *

Metulji prenočujejo vedno na istem cvetu, celo na istem listu — je dognala komisija naravoslovcev na polotoku Floridi.

ni širile govorice, kako da je župan Bašar Franc, ki je bil razrešen l. 1922. občino oškodoval za lepo vsoto. Po gostilnah in povsod, kjer jih je hotel kdo poslušati, so govorili o 14.000 Din, drugi o 18.000 D in še več. Četudi je mestna kontrola dravske finančne direkcije v Ljubljani z razrešnico 30. VI. 1933 l. odobrila toženčevo poslovanje v l. 1929, 1930 in 1931 ter tudi državno tožilstvo ni našlo poudara za postopanje zoper Franca Bašarja, dotični krogi še niso odnehali. En mesec potem, ko je dobil razrešnico od mestne kontrole, je vložil župan Anton Križnar civilno tožbo zoper Franca Bašarja, s katero je zahteval od njega povrnitev 9.439 Din.

Glasom pravomočne razsodbe sreskega sodišča v Kranju št. P425/33 z dne 22. III. 1934 je bil zahtevk Antona Križnarja zavržen v celem obsegu in občina obsojena na povrnitev tožbenih stroškov. Posledica vse te gonje je torej ta, da mora občina plačati vse pravne stroške, ki so samo za toženčevega zastopnika odmerjeni nad Din 1400.—. Rešeno pa še ni vprašanje, kdo bo te stroške nosil — ali občina ali tisti, ki so zakrivil vložitev tožbe.

Praktični tečaj za molzne nadziralce v Stražišču pri Kranju

Sreski kmetijski odbor kranjski priredi pri živinorejski selekcijski zadrugi v Stražišču pri Kranju celodnevni praktični tečaj za molzne nadziralce in članke rodovniških komisij. Tečaj bo v sredo, dne 25. aprila t. l. Pričel se bo ob 6.30 uri in bo trajal z odmori do večera. Večbalo se bo v vseh poslih in delih, ki jih morajo vršiti molzni nadziralci in člani rodovne komisije. Sestanek tečajnikov bo ob 7.30 uri na dvorišču pri Pavlu Rozmanu v Stražišču.

Tečaj je velike važnosti za pravilno podrobno delo pri živinorejskih zadrukah, ker se bodo udeleženci praktično vežbali v vsem, kar morajo znati. Zato je potrebno, da se udeležijo brez izjeme vsi molzni nadziralci in vsi člani rodovniških komisij pri živinorejskih zadrukah kranjskega sresa, s katerimi sresko načelstvo sodeluje. Tečajniki iz Selc in Cerklj naj prinesejo s seboj merilne palice. Molzni nadziralci naj prinesejo k tečaju vse molzno-kontrolne

pole letošnjega leta, enako tudi vse rodovniške skočne zapisnike ter računske preglednice v svrhu pregleda in pouka. Člani rodovnih komisij pa naj prinesejo vsak zase ocenjevalno knjižico in pripadajoče tabele. Pri tečaju sodelujeta sreski referent kmet. svetnik Sustič, ter pomočnik sres. kmet. ref. Martelanc. Tečajniki bodo imeli brezplačno kosilo na račun sreskega kmetijskega odbora. Zastopniki živinorejskih zadrug iz sosednjih srezov bodo dobrodošli kot gostje — opazovalci.

Tržič

Še enkrat občinsko gospodarstvo. Na naše stvarne ugotovitve in pripombe k občinskemu proračunu je po dolgem času končno hotel odgovoriti v petkovem „Jutru“ g. A. L. Škoda, da ni dalo „Jutro“ tega dopisa pod rubriko: za smeh in kratek čas. Odgovoril bo, pravi, z golimi številkami, kot da jih mi nismo prinesli. Te številke, ki jih prinaša „Jutro“, niso odgovor ampak le prepis iz „Gorenjca“. Hvalisanje, ki ga prinaša „Jutro“ med številkami, gre pa le na račun več vrstic v časopisnem poročilu, a ni nikak odgovor na naše pripombe. Brenkanje na klerikalne strune, osebne napade na g. Majeršiča in blatenje duhovščine pa pač prepusimo okusu g. dopisnika „Jutra“. Če so njegovi čitatelji s tako hrano zadovoljni, jim voščimo: Dober tek! Precej prekuhana godlja bo že to. — V Tržiču vladajo strupeno sovražne razmere, ugotavlja g. A. L. Naj nam še pove, kdo je toliko resnih naprednjakov odbil od njihovih vrst, da so stopili v ozadje? Pa še to: Iz katerih vrst so romale denunciacije na vsa mogoča oblastva? Razni odloki, ki so prihajali v Tržič in zasliševanja, ki so se vršila, nam povedo, kdo zastruplja tržiške razmere. K stavku da je gade lahko loviti s tujo roko, pa dostavimo samo besedo: Bravo! G. dopisnik že ve, kaj je napisal. — Gg. Seljko in Padar pa naj se „Jutrovemu“ dopisniku, ki ju hvali, zahvalita, da bomo približili naslednje dejstvo: Pred volitvami sta hodila okrog s precej dobrim gospodarskim programom. V prvi vrsti sta zahtevala znižanje osebnih izdatkov, zlasti županu in bla-

gajniku. Glasovala pa sta za proračun, v katerem ni ne duha ne sluha o njunem gospodarskem programu, a osebni izdatki so celo zvišani za 5.000.— Din, da dobi še podžupan svoj del. Kje je tu doslednost? Želeti bi bilo, da bi imelo delavstvo malo bolj resne zastopnike v občinskem odboru. — Še tole. „Jutro“ posebej ugotavlja, da biva dopisnik „Gorenjca“ in „Slovenca“ v Tržiču. To je samo ob sebi razumljivo, a za „Jutrovega“ dopisnika je važno, ker on menda ne biva več v Tržiču.

Blagoslovitev prenovljenih orgel v tukajšnji farni cerkvi bo v nedeljo popoldne ob treh. Blagoslovitveni obred bo izvršil g. stolni dekan dr. Kimovec, ki bo imel ob tej priliki govor o cerkveni glazbi. Takoj na to bo slavnostni koncert domačega cerkvenega pevskega zbora. Orgelske točke bosta odigrala tržiški organist g. Martin Planinšek in g. profesor Matija Tomc.

V proslavo Jurčičeve 90 letnice je Podporno društvo „Peko“ vprizorilo v nedeljo zvečer njegovega „Desetega brata“ v Delakovi predelavi, ki radi številnih slik za podeželske odre ni najboljše. Primeren je za odre, kjer je možna hitra sprememba scen. Saj so bile izvršene na našem odru samo najnujnejše spremembe in to z največjo naglico, pa se je razvlekla igra do polnoči. Podana je bila primeroma zelo dobro. Originalne kmečke značaje, ki jih je znal Jurčič tako lepo opisati, je na odru teško zadeti. Na splošno je Krjavelj najbolj ugajal — ima tudi najbolj hvaležno vlogo — a v glasu je bil prešibak. Isto hibo je imel tudi Deseti brat, ki bi moral biti v nekaterih scenah močnejši. A to so postranske pripombe; Podporno društvo „Peko“ si je s to uprizoritvijo dalo legitimacijo kulturnega delavca v Tržiču. Še nekaj smo pogrešali. Če naj bi bila to slavnostna uprizoritev, bi se prireditelji s par besedami morali spomniti Jurčiča in njegovega kulturnega poslanstva med Slovenci. Saj so bili med gledalci večinoma taki, ki slovenskega slovstva posebej niso študirali.

BIRMANCI, ŽENINI IN NEVESTE popust za vsa darila ali popravila, ki se strokovno izvrše v prvi zlatarski delavnici na Gorenjem

B. RANGUS, KRANJ velika izbira ur, zlatnine, srebrnine, oči, toplomerov itd.

Kupujem staro zlato

Cerklje

Dan sv. birme je bil za cerkljansko faro res dan, ki ga je napravil Gospod. Nad 100 velikih mlajev, vidnih daleč okrog, je že na prvi pogled pričalo, da so se farani dobro pripravili na ta dan veselja. Vasi so kar tekmovali, najbolj pa so se postavili Brničani, Zgornji in s slavaloki še posebej Spodnji. Škofov sprejem je bil svojevrsten. Do Sp. Brnika mu je šlo nasproti 70 mož in fantov na konjih, drugi na kolesih, vsi lepo okrašeni, nekateri v narodnih nošah. Godba je počakala pred vasjo, šolska mladina z učiteljstvom in izredno mnogo drugega ljudstva pa pred cerkvijo, kjer so Prezvzišenega pozdravili razni zastopniki. Cerkev, ki je itak že ena najlepših, je bila okusno okrašena. Nadpastirja so pri vstopu v šolo učenci in učitelji še posebej pozdravili, kar je naredilo lep vtis. — Malokdaj se zbere v Cerkljah toliko ljudi, kot se jih je na dan sv. birme, pa saj je bilo tudi vreme krasno. Cerkev, kakor je prostorna, ni mogla sprejeti vseh. Prezvzišenega lepa pridiga o veri in božji previdnosti je bila gotovo mnogim v tolažbo in pogum. Ljudsko petje med sv. mašo je bilo veličastno, kaj takega še nismo slišali. Birmanih je bilo 438 otrok, lepo število!

Naklo

Igra. V nedeljo, 15. t. m. smo imeli igro. Igrali so naši gasilci in to komedijo „Proslava“. Vse vloge so bile sijajno rešene in je številno občinstvo imelo res enkrat po dolgem času priliko nasmejati se v polni meri. Kot se čuje bodo gasilci igro ponovili dne 29. t. m. Kdor se hoče prav iz srca nasmejati, naj ne zamudi ugodne prilike in naj gotovo obišče ta dan Naklo in naklansko „Proslavo“.

Leše

V nedeljo, dne 15. t. m. pop., sta na banovinski cesti med Tržičem in Lešami po nesreči trčila skupaj dva kolesarja in sicer Justin Jakob iz Peračice in Golmajer iz Leš. Justin je dobil večje poškodbe na obrazu. Morali so ga v nezvesti prepeljati v deželno bolnico v Ljubljano.

GOSPODARSTVO

Taksiranje računov

Z dnem 21. t. m. stopi v veljavo obvezno taksiranje računov, not, poročil in podobno, ki jih izdajajo trgovci, obrtniki, gostilničarji in druga podjetja. Določilo samo je precej nejasno in daje povod kaj različnemu tolmačenju.

Izdajanje taksiranih računov, not, poročil in podobno je obvezno za vsakogar, pa bodisi v detajlni ali en gros trgovini, v gostilnah, kavarnah, obrtnih itd. in sicer do zneska Din 20.— ni potrebno izdajati taksiranih računov, od 20 do 100.— Din je taksa Din 0.50 in od 100.— Din dalje pa Din 1.—. Na davčni upravi se bodo dobili monopolni obrazci, oziroma formularji z že tiskano taksno znamko.

Oni pa, ki izdajajo račune, note ali podobno v več izvodih, ali v posebni obliki, kakor je pač urejeno njihovo notranje poslovanje, lahko še nadalje obdrže in nabavljajo pri katerikoli privatni tiskarni formularje, kakor dosedaj. Podjetje si lahko samo določi velikost, obliko in besedilo in tudi kraj na katerega se nalepi taksna znamka. Takso je nalepiti samo na originalen račun ali slične listine, ne pa tudi na kopije. Kupcu se izroči vedno le originalen račun. Za taksiranje ni potreba vlagati prošenj, ker davčne uprave morajo taksirati, se pravi, žigosati nalepljene taksne znamke še isti dan. Nikakor pa ne

smejo podjetja sama uničiti od njih nalepljenih taksnik znamk, ker sicer bi se tak račun smatral kakor da ni bil taksiran,

Ona podjetja, ki pišejo svoje račune, note, poročila in slična pisma s pisalnim strojem, morejo na utemeljeno prošnjo dobiti od davčne uprave dovoljenje, da dajo svoje računske listine taksirati, ne da bi bili povezani v bloke. V izjemnih primerih lahko dobe tudi dovoljenje, da smejo sama takso lepiti in uničiti.

Kadar se pošlje dobavni list, popis blaga ali podobno, ki služi v kontrolne namene, ni podvržen taksi, pač pa mora biti na njem označeno, da je taksa po tar. postavki 34 plačana na račun. Če pa računa ni, potem je seveda, treba taksirati dobavnico ali popis blaga.

Tudi ni potrebno, da bi bili bloki računov po 25 ali 50 kom. vezani, marveč zadošča, da stranka opremi 25 ali 50 tiskovin računa z ovojem, pri čemur smejo biti računu dodane tudi kopije. Vsaka kopija pa mora biti izrecno označena z besedo „kopija“.

Opomini za plačila že dospelih faktur ne podlegajo taksi, ker ne predstavljajo niti terjatve, niti dobave, temveč običajno trgovsko korespondenco. **Posebna potrdila**, ki se izdajajo o plačilu, ki na fakturi ni potrjeno **podlegajo plačilu takse izj. post. 33** to je pol procenta od potrjene

vsote. Samo ona plačila, ki se potrjujejo na fakturi sami ob njeni izdaji, so prosta takse 1/20%.

V slučaju, ako se za potrošnjo v hotelu začne pisati taksirani račun za 50 par, pa se po zaključnem računu vidi, da račun ni dovolj taksiran, da je treba takso dopolniti na 1 Din se lahko izjemno tak račun naknadno taksira pri davčni upravi.

Ako ima podjetje še zalogo tiskanih formularjev za izdajanje računov, lahko davčna uprava na posebno prošnjo dovoli, da se ti računi, čeprav niso povezani v bloke, po davčni upravi taksirajo. Prošnjo je treba vložiti najkasneje **do 10. maja t. l.** pri davčni upravi ter v njej navesti, koliko število takih računov želi podjetje, da se taksira. Isti postopek je tudi v slučaju, če ima podjetje netaksirane bloke s kopijami na zalogi.

Krompir: Povpraševanje za „Oneida“ krompir je tudi nadalje živahno, vendar so zaloge že skoraj pošle, tako da ne more priti do nobenega zaključka. Za „Rožnikom“ ni več povpraševanja. Zaloge so pa tudi tako malenkostne, da komaj zadostujejo za domače potrebe.

Žitni trg: Tendenca je slaba. Cene pšenice so popustile, vsled česar se je cena moki nekoliko znižala. Edino v Švico se je poslalo par sto vagonov pšenice, medtem ko v druge države ni

nobenega izvoza, kljub temu, da so cene tako nizke. Edino upanje je še, da bo z Nemčijo sklenjena ugodna trgovska pogodba. Slednja je pripravljena kupiti letno od nas 5.000 vagonov koruze, in 30.000 vagonov pšenice, vendar samo pod pogojem, da Jugoslavija zniža carino nemškega tekstilnega blaga in strojev.

Tudi v inozemstvu je žitni trg zelo slab, kar je jasen dokaz, da je kupna moč prebivalstva padla. Mlini si zelo konkurirajo in nekateri delajo celo brez zaslužka.

Izvoz krompirja v Čehoslovaško. Čehoslovaško kmetijsko ministrstvo je 17. marca dovolilo v letu 1934 uvoz krompirja v Čehoslovaško iz naše kraljevine, Italije in Madžarske, ker so te države izpolnile pogoje § 10., odstavek 4, naredbe čsl. vlade od 17. julija 1925. Uvoz krompirja iz Holandije, Nemčije, Poljske in Avstrije v Čehoslovaško se dovoli samo v konkretnih utemeljenih slučajih po specialni odobritvi čsl. ministrstva za kmetijstvo v sporazumu z ministrom trgovine.

Vrednost denarja

Jugoslovanske borze za devize? so notirale dne 19. IV. 1934 za	Z 28.60% na plačilo nar. banke
1 francoski frank	Din 2.26
1 angleški funt	176.—
1 ameriški dolar	34.—
1 italijanski lito	2.93
1 češko krono	1.43
1 nemško marko	13.56
1 švicarski frank	11.11
1 belgijski frank	8.03
1 holandski goldinar	23.20
Avstrijski šiling pa je notiral v priv. prometu Din 9.30.	29.81

